

BLOGI

Ennuste on paras arviomme tulevasta

Suomen talous | 10.06.2019 | Aino Silvo

KIRJOITTAJA

Aino Silvo
Vanhempi ekonomisti

Monet talouteen liittyvät päätökset, niin isot kuin pienetkin, perustuvat odotuksiin tulevaisuudesta. Esimerkiksi nuoren odotukset siitä, millä alalla on tulevaisuudessa tarjolla töitä, vaikuttavat opiskelupaikan valintaan. Arviot maailmantalouden kehityksestä puolestaan määrittävät vientiyriytysten investointipäätöksiä.

Suomessa talousennusteita tekevät monet eri tahot. Itse olen mukana laatimassa ennustetta Suomen Pankissa, mutta arvioita tuottavat myös muun muassa valtiovarainministeriö sekä monet liikepankit ja tutkimuslaitokset.

Taloudellisia ennusteita laaditaan ennen kaikkea päätöksenteon tueksi. Tulevaisuuden odotusten keskeisen merkityksen vuoksi niitä käyttävät niin julkinen valta kuin yrityksetkin. Suomen Pankki laatii Suomen talouden ennusteita rahapoliittisen päätöksenteon käyttöön. Euroopan keskuspankin neuvosto hyödyntää kaikkien euromaiden arvioita talouden kehityksestä pohtiessaan rahapolitiikkansa suuntaa. Valtiovarainministeriön laatiman ennusteen mukainen talouden kehitys on taas Suomessa valtion budjetin pohjana.

Ennuste on parhaaseen käytettävissä olevaan asiantuntijatietoon ja tilastoaineistoihin perustuva näkemys talouden kehityksestä tulevien kuukausien ja vuosien aikana. Suhdanne-ennusteet keskittyvät lähivuosien kehitykseen, ja yleensä ne laaditaan kahden tai kolmen vuoden päähän. Myös talouden pitkän aikavälin kehityskulkuja voidaan ennustaa. Silloin puhutaan jopa vuosikymmenien päähän ulottuvista arvioista. Esimerkiksi väestön ikääntyminen vaikuttaa voimakkaasti talouden kasvupotentiaaliin ja julkisiin menoihin tulevina vuosikymmeninä, mutta kyse on hitaasti kehittyvästä ilmiöstä.

Suhdanne-ennuste sisältää käytännössä aina arvion bruttokansantuotteen eli BKT:n kehitykselle. Kun puhutaan talouskasvusta, tarkoitetaan yleensä juuri BKT:n kasvua. Varsinaisten

ennustenumeroiden lisäksi se valottaa, mistä talouden kasvu syntyy: miten kotitalouksien kulutus, yritysten investoinnit, julkisen sektorin menot ja ulkomaankauppa kehittyvät. Usein ennustetaan myös työllisyyden ja työttömyyden sekä yleisen hintatason kehitystä. Hintojen muutoksen eli inflaation ennustaminen on keskeistä erityisesti meille Suomen Pankissa, sillä keskuspankin tehtävänä on hintavakauden takaaminen. Näistä osista muodostuu kokonaisvaltainen kuva talouden kehityksestä.

Ennusteet laaditaan ennustemalleja käyttäen. Ne ovat tilastollisia malleja, jotka kuvaavat talouden eri sektorien – kotitalouksien, yritysten ja julkisen sektorin – omaa toimintaa sekä niiden keskinäisiä kytköksiä ja vuorovaikutusta. Malli on aina yksinkertaistus todellisuudesta.

Talousjärjestelmä on niin monimutkainen, ettei kaikkia sen osia voi koskaan kuvata täysin tarkasti. Hyvä malli pyrkii kuitenkin kuvaamaan kaikki tärkeät ja ennusteen laatimisen kannalta keskeiset kansantalouden ominaisuudet. Suomen Pankissa on käytössä [Aino-malli](#), joka kuvaa Suomen koko kansantaloutta, sekä joukko suppeampia [malleja](#) talouden eri osa-alueille.

Ennustemalliin syötetään laaja tilastollinen aineisto, joka kuvaa talouden nykytilaa ja sen historiallista kehitystä: tuotantoa, yksityistä kulutusta, investointeja, työllisyyttä ja niin edelleen. Malli tuottaa tämän aineiston pohjalta laskelman, joka kuvaa kaikkein todennäköisintä talouden kehityskulkua tulevaisuudessa.

Jokaiseen ennusteeseen liittyy aina suurta epävarmuutta, eikä tulevaisuutta voi koskaan päätellä vedenpitävästi sen perusteella, miten talous on aiemmin kehittynyt. Mitä pidemmälle ennustetaan, sitä epävarmemmaksi ennuste muuttuu. Tulosten tulkinta vaatii usein myös ekonomistien asiantuntemusta, koska monia talouden kulkuun vaikuttavia asioita on vaikea mitata pelkästään numeroin. Vaikka ennuste harvoin osuu täsmälleen oikeaan, se kertoo talouden suunnasta ja sisältää asiantuntijoiden parhaan arvion siitä, *miksi* talous on siihen suuntaan menossa.

Asiasanat

Aino-malli, ennustaminen, ennuste, ennustemallit, päätöksenteko, talousennuste